

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

**О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А
М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я
В З А К Л А Д А Х О С В І Т И**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 22

Заснований в 1996 році

Рівне – 2002

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 378

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 22. — Рівне: РДГУ, 2002. — 207 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії педагогіки, дидактики, методики навчання, виховання, розвитку, трудової та графічної підготовки і профорієнтації дітей та учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних психологів, учителів, викладачів та студентів педагогічних університетів, інститутів та коледжів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН

Мітюров Борис Никифорович (Рівненський державний гуманітарний університет);

доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України **Бех Іван Дмитрович** (Інститут проблем виховання АПН України);

доктор педагогічних наук, професор **Будний Богдан Євгенович** (Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

кандидат педагогічних наук, професор **Воробйов Анатолій Миколайович** (заступник головного редактора, Рівненський державний гуманітарний університет);

доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України **Дем'янчук Анатолій Степанович** (Рівненський економіко-гуманітарний інститут);

доктор педагогічних наук, професор **Коваль Ганна Петрівна** (Рівненський державний гуманітарний університет);

доктор педагогічних наук, професор **Лисенко Неля Василівна** (Прикарпатський педагогічний університет ім. В. Стефаника);

доктор педагогічних наук, професор **Лісова Світлана Валеріївна** (Рівненський державний гуманітарний університет);

доктор педагогічних наук, професор **Павлютенков Євген Михайлович** (Запорізький обласний інститут удосконалення вчителів)

доктор психологічних наук, професор **Пасічник Ігор Демидович** (Університет "Острозька Академія");

кандидат педагогічних наук, професор **Поніманська Тамара Іллівна** (Рівненський державний гуманітарний університет)

доктор психологічних наук, професор **Савчин Мирослав Васильович** (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

доктор психологічних наук, професор, дійсний член МАПН **Сергєєв Олександр Васильович** (Запорізький державний університет)

доктор педагогічних наук, професор **Сметанський Микола Іванович** (Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського);

доктор педагогічних наук, професор **Терещук Григорій Васильович** (Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН **Тищук Віталій Іванович** (Рівненський державний гуманітарний університет);

кандидат педагогічних наук, професор **Янцур Микола Сергійович** (заступник головного редактора, відповідальний секретар, Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 2 від 27.09.2002 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10.2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31.

Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 07 — 3.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2002

6. Кудрявцев Т.В. Психология технического мышления: Процесс и способы решения технических задач. – М.: Педагогика, 1975. – 304 с.
7. Леонтьев А.Н. Психология образа // Вестник МГУ: Психология. – 1979. - №2. – С.3-13.
8. Маклаков А.Г. Общая психология. – СПб.: Питер, 2000. – 592 с.
9. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – М.: Изд-во АПН РСФСР, 1956. – 596 с.
10. Теплов Б.М. Избранные труды. Т.1. – М.: Педагогика, 1985. – 322 с.
11. Якиманская И.С. Развитие пространственного мышления школьников. – М.: Педагогика, 1980. – 240с.

Одержано редакцією 04.09.2002.

УДК: 378.174

М. М. КОЗЯР,

С. С. ДЄЄВ, М. С. ЯНЦУР

ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ГРАФІЧНУ ПІДГОТОВКУ СТУДЕНТІВ

На сучасному ринку праці великим попитом користуються фахівці з інформаційних технологій. Нестача спеціалістів графічних комп'ютерних спеціальностей настільки велика, що у розвинутих країнах уже не вистачає власних ресурсів для вирішення цієї проблеми. Наприклад, в США квота прийому іноземних спеціалістів у сфері інформаційних технологій складає сьогодні 195 тис. чол. на рік, а в Німеччині – 100 тис. чол. Та й в Україні спостерігається зростаючий дефіцит на висококласних комп'ютерних спеціалістів, котрі володіють сучасними графічними системами САПР [1]. Цікаво, що якщо раніше американські та європейські країни приймали до себе кваліфікованих спеціалістів з інших країн, то тепер вони створюють їм робочі місця на їхній батьківщині, під дахом спільних комерційних фірм, які працюють на економіку цих держав. Тому основний спосіб досягнення економічного піднесення держави – це збільшення кількості та зростання якісного рівня освітніх закладів, підвищення інтенсивності навчання за рахунок впровадження нових інформаційних технологій і в першу чергу комп'ютерних

Рівень апаратного й програмного забезпечення персональних комп'ютерів 80-х років не дозволяв фахівцю в повній мірі розраховувати на автоматизацію своєї розумової праці за допомогою ЕОМ. Крім того при роботі з ними необхідно було мати спеціальну підготовку з інформатики та програмування, якої не можна було вимагати від інженера-конструктора. Тільки з появою автоматизованих систем САПР настала можливість полегшити працю конструкторів. Зараз важко уявити собі сучасне конструкторське бюро без комп'ютерів і спеціальних програм, які необхідні для розробки конструкторської документації або проектування різних виробів. Перехід на машинне проектування дозволило зменшити терміни розробки конструкторської та технологічної документації, і тим самим швидше розпочати виробництво нових виробів. При цьому одночасно підвищується якість самих розробок і технічної документації. Безпосереднє зображення на екрані всього креслення, схеми або їх частини дає можливість оперативно виправляти креслення, схеми, створює звичну атмосферу роботи руками і дозволяє здійснювати редагування зображення, ефективно керувати процесом

проектування. В той же час вирішення інженерних задач з великою кількістю інформації, поданої не тільки в аналітичному, але і емпіричному вигляді, вимагає від спеціалістів вміння ведення діалогу ПЕОМ, вводити й отримувати інформацію на мові графіки. Таким чином, знайомство майбутніх фахівців з машинною графікою на ранніх стадіях навчання у в. н. з. паралельно з вивченням інших графічних дисциплін і основ інформатики, безумовно, позитивно вплине на рівень їх загальнотехнічної підготовки.

Як показує практика вищої школи графічній освіті студентів в останній час приділялася відповідна увага, про що свідчать захисти кандидатських дисертацій з даної проблеми (О.М. Джеджула [3], М.М. Козяр [4] та ін.) Але цього недостатньо і тому проблема набуває ще більшої актуальності у зв'язку з розвитком інформаційних технологій, на що вказується в ряді публікацій [5, 6 та ін.]. Як відмічають деякі вчені, використання нових інформаційних технологій відкриває великі можливості для покращення навчання студентів інженерній графіці: полегшує сприйняття і поглиблює засвоєння навчального матеріалу, активізує самостійну роботу, допомагає розвитку образного, логічного та просторового мислення студентів [7]. Важливо зазначити, що все програмне забезпечення навчального процесу орієнтується, в основному, на користувача, який спілкується з комп'ютером в інтерактивному (діалоговому) режимі, коли він відразу бачить результат своїх дій. Сучасний же стан педагогічної науки і практики вимагає впровадження таких форм і методів навчання, які б спонукали студента до творчої, пошукової роботи. Тому цікаві підходи до застосування комп'ютерів при вивченні інженерної графіки студентами з використанням системи AutoCAD розроблено в дисертації М.Ф.Юсупової [8].

Значний інтерес для ілюстрацій навчального матеріалу під час лекційних або практичних занять викликає використання мультимедійної системи Power Point, яка входить до складу інтегрованого пакета MS office. За допомогою цього засобу розробляють навчальні кейси, які складаються із наборів слайдів, в яких текст поєднується з графічними об'єктами, малюнками, фотосвітлинами, мультиплікаційними ефектами. Засоби Power Point дають змогу досить швидко готувати наочність для супроводження викладу навчального матеріалу лекції або практичного заняття. Набір слайдів (креслень) можна подавати, як у чорно-білій гамі, так і з використанням різнокольорових схем і видів оформлення. Підготовлені таким чином слайди можна відразу переглянути а моніторі ПЕОМ і в разі необхідності змінити. Особливістю Power Point є те, що демонструвати зображення можна за допомогою мультимедійного проектора; епідіаскопів, використовуючи прозорі плівки; діапроекторів, застосовуючи 35-міліметрові слайд-фільми; роздрукованих на папері роздаткових матеріалів.

Використовуючи спеціалізовані комп'ютерні класи показу зображень на персональному комп'ютері (ПК) можна подавати за сценарієм, інтерактивно та автоматично. Показ за сценарієм – демонстрація слайдів, доповнена засобами показу кольорової графіки (векторної, растрової, фрактальної чи 3D) із виведенням матеріалу на екран (монітор). Інтерактивний показ – користувач в режимі діалогу з ПК самостійно приймає рішення, який матеріал для нього важливий, і здійснює вибір на екрані потрібного об'єкта. Навчальну інформацію тут можна подавати: графічно, у текстовому вигляді, за допомогою анімації або відеокліпів, із застосуванням усіх елементів у різноманітних поєднаннях. Автоматичний показ – закінчений інформаційний продукт (послідовне розміщення і подання навчальної інформації).

Використання вказаних показів дозволяє викладачу забезпечити зручне й повне подання навчальної інформації. Знання викладачем специфіки отримання поетапності графічних зображень дозволяє оптимальніше проілюструвати навчальний матеріал на зображеннях. Враховуючи те, що студентами першого курсу є молоде покоління, рік народження яких співпадає з початком появи перших ігрових приставок, які використовували прості графічні редактори, то застосування ПК покращить сприйняття ними навчального матеріалу, як продовження “ігрової ситуації дитинства”. Тому використання засобів Power Point - необхідна складова навчального процесу. Нами розроблений комп'ютерний конспект лекцій з нарисної геометрії у програмі Power Point.

Чому була обрана саме ця програма для комп'ютерних лекцій? По-перше, і це є найголовнішою умовою, Power Point поставляється із широко розповсюдженим операційним середовищем Windows, що дозволяє працювати з цією програмою самостійно великій кількості користувачів. По-друге, засоби Power Point дозволяють досить барвисто і наочно підготувати й оформити комп'ютерну лекцію з нарисної геометрії. Такі лекції проходять у спеціалізованій аудиторії, де встановлена аудіо-відеотехніка, до комплексу якої входить телеустановка з кольоровими моніторами, комп'ютер, телекамера. Лекції подаються фрагментами, що чергуються, в необхідних обсягах методично обґрунтованої послідовності. Викладач при цьому використовує в основному тільки графічну частину підготовленого матеріалу, “перегортаючи” слайди з текстом.

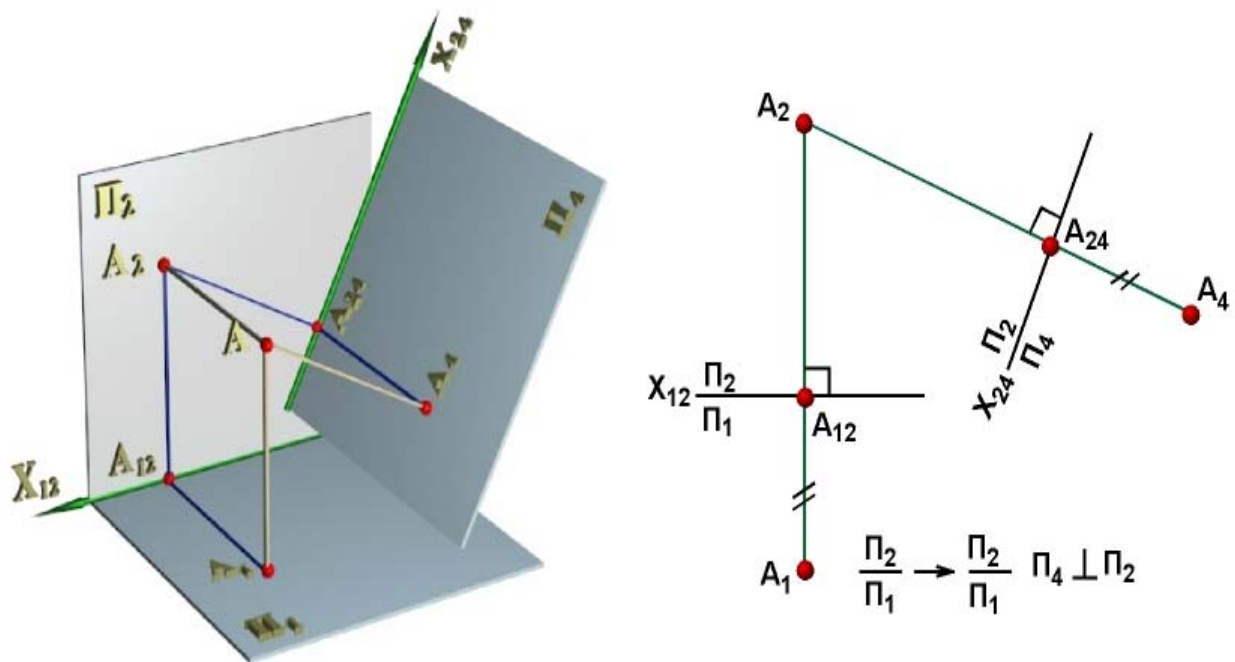

Рис. 1 Ілюстрація методів перетворення проєкцій (метод заміни площин проєкцій)

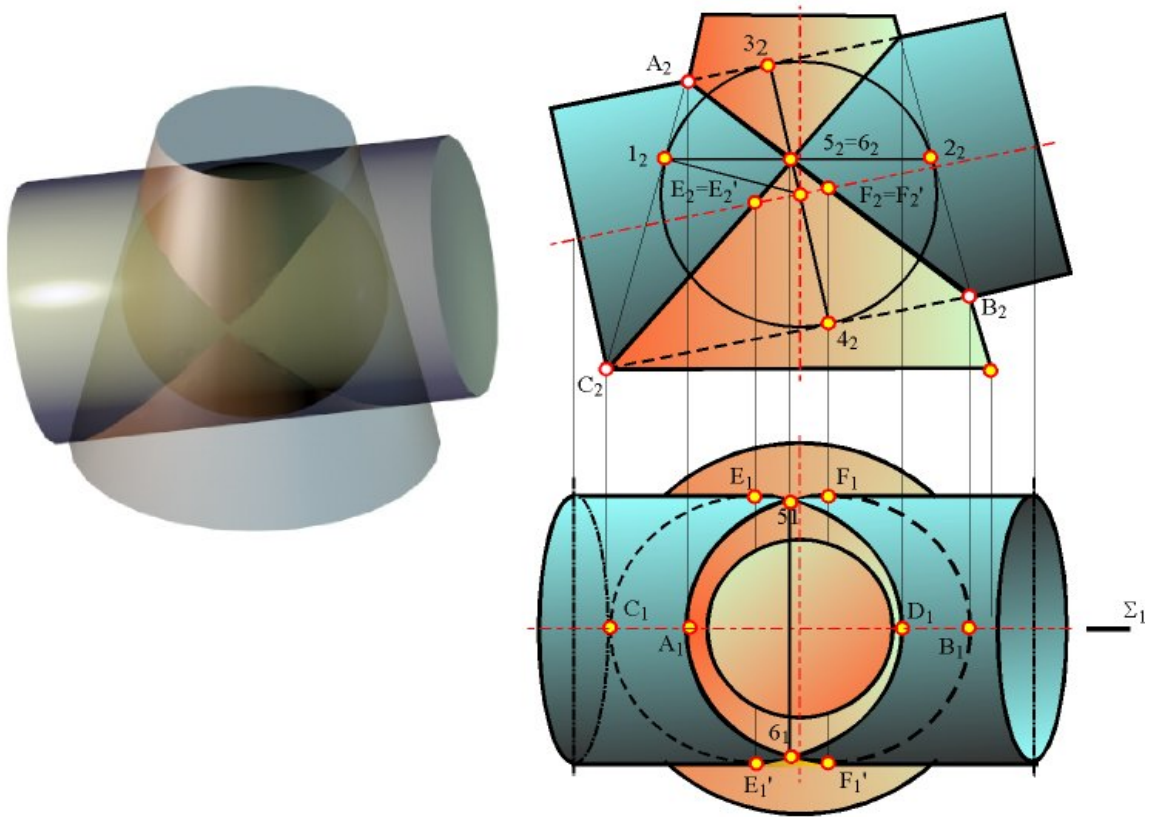
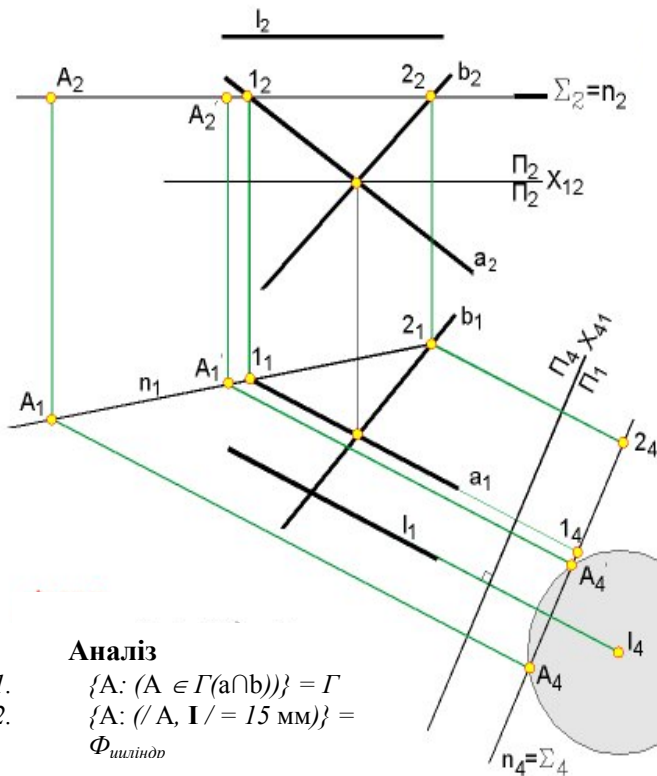
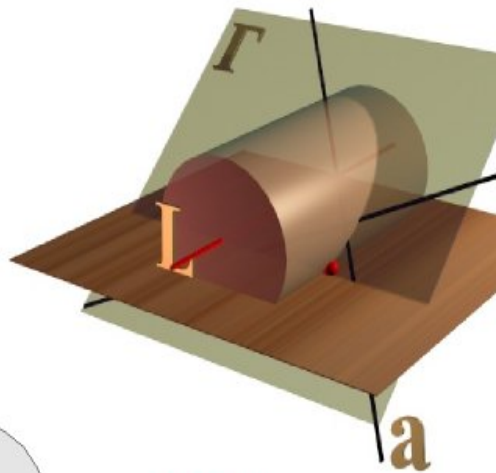

Рис. 2 Ілюстрація поєднання наочності з ортогональним зображенням

Знайти точку A, яка належить площині Γ ($a \cap b$), та віддалена від прямої l на 15 мм та розміщена нижче l на 10 мм

Аналіз

1. $\{A: (A \in \Gamma(a \cap b))\} = \Gamma$
2. $\{A: (l \perp A, l \perp = 15 \text{ мм})\} = \Phi_{\text{циліндр}}$

Алгоритм:

1. $L \cap \Sigma = n$
2. $n \cap \Phi_{\text{циліндр}} = A \wedge A'$

Рис. 3 Ілюстрація перетворення просторової моделі рішення задачі у плоске ортогональне зображення з аналізом та алгоритмом рішення

Через точку A провести пряму l , віддалену від точки B на 25 мм і від точки C на 20 мм.

Аналіз:

1. Множина прямих, які проходять через т. A і віддалених від точки B на 25 мм – це поверхня конуса з вершиною в т. A , дотична до сфери радіусом 25 мм з центром в точці B .
2. Множина прямих які проходять через т. A і віддалених від точки C на 25 мм – це поверхня конуса з вершиною в т. A , дотична до сфери радіусом 20 мм з центром в точці C .

Задача має два рішення – це прямі, за якими перетинаються два допоміжних конуса

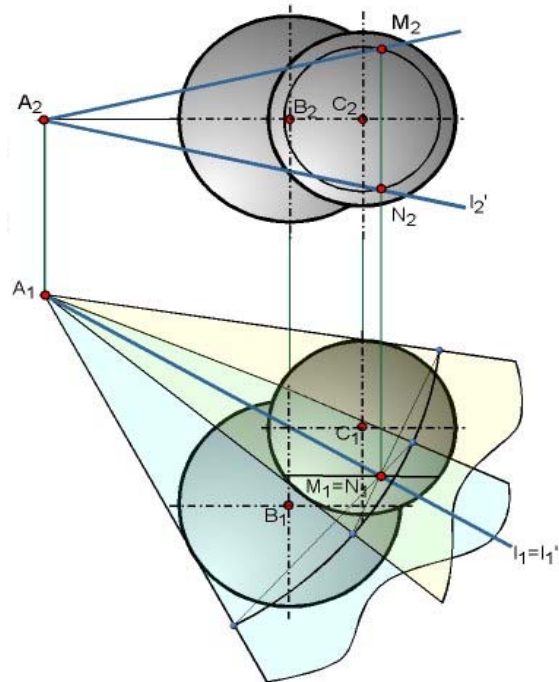
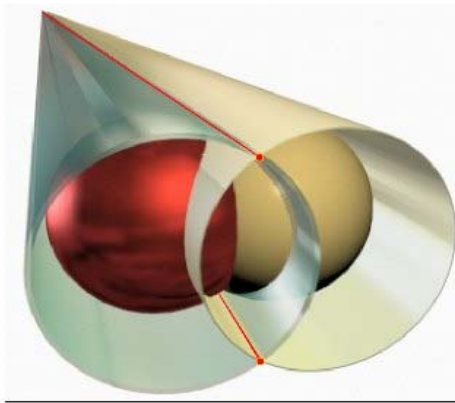

Рис. 4 Ілюстрація просторової моделі і рішення задачі

Графічна і текстова частини підготовлені на різних слайдах, які формувалися з дотриманням наступних умов:

- на одному слайді не повинно знаходитися занадто багато різноманітної інформації;
- для максимальної концентрації уваги студентів на слайді повністю відсутня текстова частина, оскільки студенти за звичай переписують повністю екранне повідомлення; при цьому на конспектування йде більше часу, а втома настає раніш, ніж при сприйнятті матеріалу на слух;
- практика показала, що дублювати мову лектора показом її на телеекранах небажано, оскільки усна частина лекції, що розміщена на заставках і показана на телеекранах, ще більше зменшує і без того невелику інформаційну ємність екрана;
- дослівне повторення уголос видимого тексту створює враження використання підказки;
- написаний текст відрізняється від усного мовлення, тому лектор, як правило, говорить не так, як написано, і студенту важко зосередитися на чомусь одному.

Текстова частина комп'ютерних лекцій необхідна для самостійної роботи і дистанційного навчання.. Перегляд комп'ютерних лекцій з нарисної геометрії, виконаний у Power Point, здійснюється безпосередньо на екрані ПК. Для досягнення більшого динамізму й зв'язку, зміна кадрів здійснюється з імітацією напливу, спалаху й інших ефектів анімації. При проведенні лекцій графічний

супровід відіграє головну роль для розуміння тієї чи іншої теми і дуже важлива поступова послідовність передбачуваного матеріалу. Тому в розробленому конспекті лекцій інструментальними засобами Power Point і за допомогою анімації на екрані, в режимі демонстрації, викладач з невеликими інтервалами, необхідними для успішного конспектування матеріалу студентами, послідовно викликає потрібний елемент.

Побудова креслення на екрані ПК проводиться таким же чином, як і при традиційному веденні лекції за допомогою крейди й дошки. Така побудова комп'ютерної лекції у режимі демонстрації Power Point має наступні переваги:

- *якість ілюстрацій у режимі демонстрації Power Point на екрані вище, ніж на аудиторній дошці;*
- *матеріал із розділів нарисної геометрії засвоюється легше внаслідок високої наочності лекції; **
- *конспект лекцій у студентів повніше за змістом;*
- *темп викладання матеріалу вище, ніж на звичайній лекції;*
- *викладач може легко пошагово повернутися до попереднього креслення, якщо в якогось зі студентів виникне питання;*
- *несхожість комп'ютерної лекції на традиційну підвищує інтерес до неї, сприяє розвитку просторового мислення.*

Розробляючи ілюстрації до лекційних та практичних занять з інженерної графіки ми намагалися використати вказані переваги засобів Power Point, щоб полегшити сприйняття студентами просторових геометричних об'єктів та розуміння перетворення їх у плоскі ортогональні зображення. Технічні можливості ПК дозволяють не тільки наочно демонструвати й спостерігати перетворення просторових моделей у площинні, а й розвивати просторову уяву і технічне мислення студента. За допомогою рухливих файлів (зображень) ми досягаємо візуалізації складних аспектів розв'язування метричних та позиційних задач, створення алгоритму їх вирішення. На рис. 1 – 4 наведено зображення, оброблені даними засобами, які ілюструють певний навчальний матеріал. Якщо їх порівняти з навчальним матеріалом, проілюстрованим у підручнику звичайними методами, то вони мають незаперечну перевагу.

Таким чином, введення засобів Power Point у навчальний процес є необхідним і ефективним засобом, який при оптимальному поєднанні технічних можливостей комп'ютера і відповідної педагогічної майстерності викладача при вивченні загальнотехнічних та спеціальних дисциплін підвищить теоретичну та практичну підготовку майбутніх фахівців.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Симонович С. В. и др. Информатика. Базовый курс. – СПб.: Питер, 2002. – 645 с., ил.*
2. *Михайленко В.Є. Графічні дисципліни на сучасному етапі вищої технічної школи. //Збірник статей. Науково-методичні матеріали «Інженерна графіка та геометричне моделювання із застосуванням комп'ютерної технології». – Рівне: УДАВГ, 1997. – С. 1-3.*
3. *Джеджула Е.М. Графическая подготовка студентов в вузах сельскохозяйственного профиля. Дис... канд. пед. наук: - К., 1997. – 219 с.Козяр М.М. Методичне забезпечення графічної підготовки спеціаліста у вищому закладі освіти (на прикладі немашинобудівних спеціальностей). Дис... канд. пед. наук: - Рівне, 2000. – 287 с.*

4. Козяр М.М. Методичне забезпечення графічної підготовки спеціалістів у вищому закладі освіти (на прикладі немашинобудівних спеціальностей). Дис. ... канд. пед. наук. – Рівне: 2000. – 287 с.
5. Бессонный В.Л., Семенова Т.В. Методические основы разработки компьютерных обучающих программ. //3-й Міжнародний молодіжний форум "Радіоелектроніка і молодь у ХХІ ст." Доповіді. ХТУРЕ – Харків, 1999. – С.232-235.
6. Бессонный В.Л., Гернет Н.Д. Создание компьютерных обучающих программ как одно из средств экологического образования. //VII Международная конференция. Математика. Экономика. Экология. Образование. Международный симпозиум. Ряды Фурье и их приложение. Тезисы докладов. – Ростов н/Д.: Рост. гос. эконом. акад., 1999. – С. 239-240.
7. Скобеев А.А., Шебуняева Н.М. Компьютерные технологии в обучении проекционному черчению. //Черчение и графика. – 2001. – №8. – С. 69-71.
8. Юсупова М.Ф. Застосування нових інформаційних технологій в графічній підготовці студентів вищих навчальних закладів. Автореф. дис. ... канд. пед.наук. – К.: 2002. – 19 с.

Одержано редакцією 12.09.2002.

УДК: 378.174
С. В. БІЛЕВИЧ

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ІНТЕГРАЦІЇ НАРИСНОЇ ГЕОМЕТРІЇ ТА КРЕСЛЕННЯ ЯК НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

У процесі стандартизації підготовки вчителів трудового навчання виникла необхідність вдосконалення підходів до визначення змісту навчальних предметів. Важливе значення при цьому надається створенню науково обґрунтованих інтегрованих предметів. Ця проблема не обминає увагою і можливість інтеграції нарисної геометрії та креслення. Передумова необхідності здійснення цього закладена в історії появи та розвитку знань про способи зображення предметів на графічних документах.

Нарисна геометрія та креслення - дисципліни, надзвичайно споріднені за своїм змістом, методами і цілями. Нарисну геометрію цілком справедливо вважають теоретичною основою технічного креслення. Дослідження історичних матеріалів з розвитку теорії та практики графічних зображень дають підстави вважати, що нарисна геометрія та креслення мають спільні корені. Чітко розмежувати історію зародження та розвитку кожної науки окремо практично неможливо, бо їх об'єднує спосіб проєціювання, який почали використовувати фактично ще у наскельних малюнках. Креслення з'явилося під впливом вимог техніки, бо виникла потреба у зображенні архітектурних, топографічних, машинобудівних та інших конструкцій. А для полегшення складання та читання креслень необхідно було типізувати та стандартизувати побудови, оформлення рисунків тощо. Одночасно розвивалась і теорія зображення просторових об'єктів на поверхні (площині), що стала основою нарисної геометрії.

Ще в ХІХ ст. вважали, що "нарисна геометрія" існує не більше ста років і що створив її знаменитий французький геометр і інженер часів Великої французької революції Гаспар Монж (1746-1818). Але детальні дослідження історії

ЗМІСТ

<i>Миколі Сергійовичу Янцуру — 50 років</i>	3
Янцур М. С. Науково-теоретична підготовка спеціалістів з професійної орієнтації учнівської молоді і незайнятого населення	6
Сидоренко В.К., Яровий К.О. Функції моделювання у педагогічній діяльності	16
Войтко А.І. До питання професійного самовизначення підлітків в сучасних умовах.....	20
Дещенко О.М. Аналіз теоретичних основ мотивації школярів у їх професійному самовизначенні	23
Павелків О.М. Формування професійних інтересів старшокласників у процесі факультативних занять.....	27
Коломієць М.Б. Мотиваційно-ціннісні аспекти вибору професії вчителя трудового навчання	31
Давидович В.О. Методологія і методи дослідження соціально-професійного зростання молодих робітників-випускників ПТУ	34
Шутич В.Г. Робота з пластмасами в початкових класах.....	38
Кирильчук Ю.В. Формування у старшокласників креслярсько-графічних навичок на заняттях з професійного навчання.....	41
Хоронжевський О.М. Теоретичні засади формування основ гігієнічної культури учнів в процесі трудової підготовки	43
Сиротенко Т.А., Погорєлова Т.Г. До питання визначення витрат часу на вивчення розділу „Рукоділля”.....	46
Щетина Н.П. Психологічні основи графічної діяльності у процесі читання та виконання креслень.....	49
Козьєр М.М., Дєєв С.С., Янцур М.С. Дидактичні основи застосування нових інформаційних технологій в графічній підготовці студентів.....	53
Білевич С.В. Історичні передумови інтеграції нарисної геометрії та креслення як навчальних предметів вищого навчального закладу освіти	58
Сингаївський Д.В. Удосконалення змісту підготовки студентів до керівництва технічною творчістю учнів	62
Галатюк Ю.М. Дидактичні механізми організації творчої пізнавальної діяльності.....	65
Бєлошицький О.О. З історії руху юних техніків Київщини	70
Канцємал П.П. Реалізація творчого підходу до оздоблення виробів засобами гравірування в гурткової роботі з учнями	74
Кардаш Н.В. Проблеми фахової підготовки вчителів трудового навчання з народних ремесел.....	76
Титаренко В.П. Естетичне виховання студентів педагогічно-індустріального факультету засобами декоративно-прикладної творчості	79
Стєшенко В.В. Особливості державної атестації випускників вищих педагогічних навчальних закладів освіти в умовах ступеневої освіти	82
Романюк І.М. Модульно-рейтинговий підхід до процесу підготовки військових спеціалістів	86
Кошелєв О.Л., Піддубна Н.Г. Удосконалення навчального процесу в педагогічному вузі шляхом формування в студентів процедур і операцій творчої пізнавальної діяльності	91
Лучкіна Л.В. Формування мовленнєвої культури майбутніх учителів технічного фаху засобами художньої літератури	95
Задорожна Л.В. Обґрунтування педагогіки як науки та мистецтва в педагогічних працях М.І. Дємкова.....	98
Зінченко Н.А. Критерії вивчення рівня сформованості елементів національної свідомості та патріотичного досвіду дитини	101
Сілкова Е.О. Внесок українських вчених в розробку особистісно-орієнтованих моделей навчання	108
Осницька Т.Р. С.Я. Дем’янчук про виховання учнівської молоді в душі миру і взаєморозуміння.....	111
Гавриш Н.В. Словесна творчість як компонент художньо-мовленнєвої діяльності дітей в контексті використання синтезу мистецтв	113
Янцур Л.А. Ознайомлення дошкільників з творами образотворчого мистецтва.....	117
Бондарик М.В. Перші кроки в мистецтві	124
Крайнова Л.В. До проблеми інтелектуального та мовленнєвого розвитку дошкільників засобами екологічного виховання.....	127
Бондаренко Н.Б. Шляхи виховання основ духовних цінностей у старших дошкільників у сім’ї.....	132
Корякіна І.В. Особливості підготовки ліворуких дітей шостого року життя до навчання письма	135
Корєнева І.М. Індивідуалізація навчання – як необхідна умова розвитку спостережливості молодших школярів у процесі вивчення природничого матеріалу.....	140
Журба Л.В. Особливості змісту навчання іноземної мови як другої спеціальності у вищих педагогічних закладів освіти.....	143
Гордій Н.М. Розвиток жіночої освіти в педагогічній журналістиці ХІХ століття.....	148
Загородня Л.П. Розвиток й удосконалення техніки мовлення майбутніх вихователів дошкільного закладу в процесі вивчення курсу "Основи педагогічної майстерності"	154
Чернюшок О.В. Проблема інтеграції теоретичних знань з кольорознавства в практичну діяльність студентів спеціальності “Декоративно-прикладне мистецтво”	159
Пермінова С.О., Хорова педагогічна думка в ХVІІ ст. і «Музикійська грамати́ка» М. Ділецького	162
Шолудько Н.Г. Виховна роль аматорських об’єднань у структурі молодіжного дозвілля.....	167

Димченко С.С. Вплив ідей А. Штогаренка на формування першого українського камерного ансамблю баяністів	169
Тишик О.А. Прогресивна педагогічна думка другої половини XIX століття про необхідність підготовки вчителів співів для народної школи.....	172
Столярчук Б.Й. “Троїста музика” і її роль в українській інструментальній музиці	175
Терлецький М.М. Метроритм і графіка у процесі навчання музиканта-духовика	179
Крусь О.П. Народнопісенна творчість волинського краю: традиції, історія.....	185
Фарина М.П. До питання становлення української вокальної педагогіки.....	188
Ярмак Т.М. Інтерпретація фортепіанних творів В.А. Моцарта	190
Хилюк Н.Ф. Теоретико-педагогічні передумови музично-естетичного виховання в Україні	195
Хижко О.В. До проблеми формування навичок естрадно-джазового музикування у студентів музичних училищ	197
Відомості про авторів	203

Наукове видання

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в
закладах освіти

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 22

Заснований в 1996 р.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.
Технічний редактор Курченко Н.Б.
Комп'ютерна верстка Хом'як О.Л.

Здано до набору 18.07.2002 р. Підписано до друку 27.09.2002 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 28,72. Обл. вид. арк. 29,72. Замовлення № 14/1. Тираж 100.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і трудової підготовки
(к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в
закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 22. —
Рівне: РДГУ, 2002. — 207 с.**

ISBN 966 — 7281 — 07 — 3.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії педагогіки, дидактики, методики навчання, виховання, розвитку, трудової та графічної підготовки і профорієнтації дітей та учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних психологів, учителів, викладачів та студентів педагогічних університетів, інститутів та коледжів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 378 ББК 74.20